Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СВЕТ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШИНАРА, 1 март, 1977 шу. ● № 26 (5699). ● Мах 2 кеп.

КПСС НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМЕ

ПАРТИЙНИ БАЛХА СТИЛИ МЕТОДАШИ ЭРГАЙОАХАШ ТОАЕ

Партийни пачхьалхкеи дисциплина чІоаГІьяра, тІадиллеш Гулакха хьалхара кулгалдой бехкоклам лаккбара КПСС Надтеречни райкомо беча балха хьакъьстара дош дийшар парте Нохч-ГІалгІайн обкома боурс. Белгалдаккхал, партийни пачхьалхкеи дисциплина чІоаГІьяра, тІадиллеча гІулакха хьалхара кадрий бехкоклам лаккбара беча балха бергигаче лоарХІама парте Надтеречни райкомо, цхьаЬолча партийни организацийна кхочаш болаш мах беш ца хилар, цар гІулаккхан боахами культурен дегІаккъулара тІа-тІа дукхагІа лІадекъашка хьежжа ца лилар.

Ялат, комсаш, дулх, шура, генараш кийчдара лІсалІгІча тІатІетча зеленеш кхочаЬьяьл райони. 1976 шера юкъаЬ тІа яьхай комсаш, генараш, шура яккхарен кийчьйеш хьалхЬоахама планаш, юртбоХама культурай хьуркьам, хьайбай продуктивность ахьара цхьанна я планаш лоХкхама кхььчаеш. Лоха ба лаьхта лелаДерен хьайбаш лелаДерен культура боарм, пайда ца юьсу техникех, удобренеех. Хий деккеча лаьтташка ялатий хьуркьам содуха рес-публике эгІара лоХаГІа кхеЬаб.

Воча хьаЬ тІа да юртбоХама производства керттера дакъа — комсеш лелаДр. Пхе шера пІаккхеа а кхочачьъьяьл комсаш яхарен пачхьалхкеГІа йохкарен планаш. Комсеш пийлхал 15,6 процент я. Хавашш тоХа а ешаГІ чаккйоах агротехнически мероприятеш.

Доал кхььстта ву ду «Горагорский», «Калаусский», «Надтеречный», «Кругловский» совхозашка. Производства эффективность лакхьарйолаГІ гІулдах даш ду бохьаманашка, цІаккха пачхьалхкеи планаш кхоачаш ца яра машар а баьЬ Іа, инициатива йоцаш бу болх, тІадиллеча гІулакха хьалхара бехкоклам боаЬаб.

Доаханна Іан кийчо во яьй районе. Соахкарчул лохаГІа ба хьайбай продукташ кийчьяра боарм.

Совхозий кулгалдоаьен специалисташен шоай дехкарашн цхьаькха бехкоклам ца хеташ лелаДер, парте райкомо оагІонгкьаьра тІаьхьоьмаш эсала хилар бахьан долаш да пІсалІгІча пятидетке юртбоХама производствена боахамашка 10,3 миллион сом, 1976 шера — 1,5 миллион сом зе хилар.

Района промышленни предприятеш фондашна хоа хьалхара кІезнга да. Кьовсан эсала лоттабу арахецча продукце дикал тоаяр духьь, дикала сча управлене толшаГІа йолш методаш юкъеХьахьаГІ. Экономикана доккха зе ду материальни ценносташ ТІера ДІахьара, телхьаЬр, финансови дисциплина тоХьаЬр.

Райони экономика дегІайолаяра дакъаЬерча кхоачамбоаЬ-парех цаГІ да производства дукхкхача доакъьшкен упрАвленех партийни а, пачхьалхкеи а дисциплина мельлар.

ЮхамаччаьхьарчА гІулакхий массала а принципиальни мах баьн КПСС райкома боурс. Цун секретарийна ин. П. Д. Лопатин, Э. З.-А. Исханова, Р. Х. Решидовас, кьаьхьегамхой депутатий районни Совета исполкомо, цун председателна нов. С. У. Юсупова, хІаьта иштта юхььшшарча партийни организацийна. ДоаГІар диззе хьаДекхкеГІа цер соГІонгкьаьра формашна мара лелаДеш дац, хоадамболлаш кьовсам лоаттабаш дисциплина тоХьаЬрга, бехкоклам, инициатива, да гойтарш, гІулакх тесса делаДарца.

Кадраш хьаьхьарехн хьалхкхеерен балха тІа кхочамбоаЬ цаГІаш лелаДу. Кадрий хам беш. Йоаькхо еш хиларан лаггара доаГІар. диззе хьаДекхарен меттеГІ, цхьан соГІоргьаьхьара, аЬхьа мысе — администрированн лелаЬ, воХх. соГІоргьаьхьара — мегаш боаца либерализм. ЧІоаГІІа партийни бехкаш дез бе совхозий директорийн парторгийнарен секретарийн хьаь дьаьхьх цІ. дьаьхьа совГІа барашш. Цу цхьаь ханна лаггТІа де доаГІар дац законашкеи телхдеча, шоаЬта ях критически замечанеш теркал ца чу кулгалхоЬта. 1976 шера «Путь к коммунизму» яхача газето кулгалдой бунашн яь духьхь критически выступленеш, боХьолаш лоРаеча органаша яь представленеш жоп ца луш бисай.

Кадрий дика резерв пІаьаГІІаьнаш кадрий, партийни организацие, во Іомаду болХлой балхен моральыни гІулдахшш. Кулгалдоаьта юкъе нийсу духьх иштий бозо, хьалхарІа судамаш ях, кулгалдеча балхаш тІара дІаЬьаьхь хиннА цах. Лоха ба юкъерча эвенох йолча кадрий, кьаьстта а механизированнн отрядий бригадийн начальникийн образованьин боарм.

Социалистически яь пІаьшагІоалаеча, «Іара балха дешна — дикала Знак», «ХІара кхаЬна — дикала Знак!» яхо боламаш дегІаьхьулдаеча формализм духьх я.

Шеннашта кхочамбоаЬ-раш да КПСС райкома бюрон аппаратен балха стиле. Во ваШтІехьЬаьккхаЬ тІаийца решенеш кхочашЬера лоаттабу тІаьхьоьмаш, боахамен советскин организацийн хьалхара дІаЬутташ могтигаш я. Творчески ниьЬ лелаЬеш кьаьхьегамхошкА коммунистический лозунг балара дехкарашн кхочаЩедеча, партийни строительстве дешаш кьестадеча. Могтигашка дийна, организаторски болх бе бесаЬа мегте парте райкомо дукхагІча хана дуккха нах тІа а кхуьвлаш заседенеш совещанеш ю.

Кадраш хьалхкеера, партийни пачхьалхкеин дисциплина тІаьнаГІ ярна кхоачамболлаш пайда эцаш критикаин самократийнаш, партийни болхлойн собраненех, производственни собраненех. Дукхахча парторгинзацеша кІезнга пайда эц администрацие гІулакхашта тІаьхьоьмаш лоаттабе шовшта сиНца бозонех.

Юрта боахама министерства, «Чеченингушвино» яхача объединене, «Сюгопром» яхача трестО е йоЬттІаЧа тайнара йоаькхо ец Надтеречни района боахамий материально-техническа база чІоаГІьяра, культурно-бытовой гІирсаш хьалдаЬа, специалистий кадрашца уж Іалашбара.

Парте Нохч - ГІалгІай обкома бюрос КПСС Надтеречни райкома бюрога ІІаХаЬтад по боахамен культурнен кулгалдеча, партийни паччаьлхкеи дисциплина чІоаГІьечА, шоашта тІаДиллеча гІулакха хьалхара кадрай бехкоклам боаЩарадуьлЬиттаГІ.

Балха дикал лаккъьнза а хьалкъа боахама дерригача доакъьошта кулгалдеча тоаДаЬа я ярийна парте райкомо. Района хьаьстаЬмой оарцаГІІбяха беша XXV съезда, КПСС ЦК октябрьски (1976 ш.) Пленума решенеш практически кхочамбаЬ. СиЛлаьх-боккхача Октября 60 шу диЗарна кийчо еш шерра боаржаЬе бе-за политически организаторски болх.

Района экономически тІеЬьаьоьслга ДІадаккхара, кьаьхьгама овсарле лаккъьара, чурча торонех биззаГІа пайда эцара, кхомбара режим чІоаГІьяра ларда тІа промышленни юртбоХамен производства боарам цахаддаш айбара партийни организацией, кьаьхьегамхой депутатий Советий, кулгалдойн специалистийн теркам тІаберзабс декхарийна я КПСС райком.

Парте райкома, юхььшшарча партийни организацие тІаДиллеча партийни пачхьалхкеин дисциплина чІоаГІьелга, партеи правительствен соиНмаш кхочаЩделга Іалашдеш доаГІ корта болаш доЬа гІулакхий чаьхдоаьхьА. ЕрриГа кадраш, хІара коммунист шийна тІаДиллеча гІулакхи хьалхара бехкоклам хьетабеш хилЯ ве-за. ЛерттІа таЬка еш дисциплина толхаНь хІара; могтиг, цун принципиальни мах бе беза, бедке вар партийни бехкоклам а озаш. ДоаГІар хьаДекхарА цхьана кадраш дарЬеи сий ден, царех тешА деш.

Кадрашца беча балха формаша методашн даиЬ эрганхаш тоаг декхарийна я парте райкомо, юхььшшарча партийни организацией. Кьаьстта терКам тІабохийтаЬа уж сахьтаме дисциплина болаш, доарГІа ца йоаЬаш партийни решенеш кхочашЬеш хилийтара. Дика моральыни омаЛаш, шоай балха критически, мах беш, кхочамбоаЬшарашн, тІаДиллаташца, обществена духььлорча гІулакхашца машар ‘боаЩаш хила боаГІа кулгалдой. Цар марксистско - ленински теории кареарзаелга, Іилмаиен техникаиен кареГІаЬьнарех кхетамца пайда эцаГІа Іалашдеш дезеа. Шоашта тІаДиллаЬа гІулаЬаш ца доарХІабу болхой кулгалдеча цхьан постера кхьчА поСте уттабелга цІеналаДаЬькха деза. ХьалхарІа гІалаташ дуЬлийта кулгалдой кхьчаЬьа хьежаЬеГІа дІаДаккхаЬза даргдаш.

Производства керттера участка шта теркам тІа а ухийташ тІаДиллар кхоачашЬера тІаьхьа доаттабу тІаьхьоьмаш «ІоаГІбе беза КПСС райкомо, сихаЬІа дІаДаЬха деза кхоачамбоаЬраш. Тоабе беза администраци балха тІаьхьоьмаш лоаттабеча комиссей болх. Из деча хана шеарІа пайда эца деза хилЬьа тІаьхьоьмаш органий торонех. Коллективна хьалхаЬка лаТта ДехкарашІ кхоачаЩедеча партийни собраней лоарХІам лаккбе, хьалхарІа тІаийца сочамаш кхоачашЬарш собранешца хан-ханнаьхьа хоамаш де деза, практикина юкъедоаДаЬлолЬа шоаш уставной лоаттабеш кхоачаЩарах коммунисташа отчеташ телиГІа.

Кьаьхьегамхой депутатий районни, поселкоьи, юртий Совет йеноЬкомаш дехкарийна я планаш кхоачаЬьара хьалкара предприятей, совхозий, отделий, службай кулгалдой бехкоклам лаккбе, дукхагІа пиНнатаЬна гойташ я юрта болаш я боахамен культурен дешаш кьестаде, кьаьхьегамхошта коммунально - бытовой, торговни, медицински гІулакхаш дара тІа-тІа лаьхьаш ЛаТта ЬьштаШ дикагІа кхоачаЩде. Ма-могта дегІаккъулба еза критикеи самокритикеи, кареГІаЬьнарех кхоачам мишА Іарна, кхоачамбоаЬарашн кьаЙалахьаьха ГІертарца лиргІа кьовсам лоаттабе беза. Пленумашка, кьаьхьегамой депутатий Советий сессеиш, парттийн а болхлой а собраненашка хан-ханнаьхьа юьйца еза балха хьаькъьара кулгалдой отчеташ.

Парте райкома тІаДиллаЬа общественни ІІаХьоьжама а воздействие а ерригача формаеш паччаьхьалкеин кхаЬьгамеш дисциплина чІоаГІьяра бизаГІа пайда эцара хьаькъьара профессионально-техническин организацийн лоарХІам лаккбелга, болхлой собраниеш чаьхдоахнга дІаХо тоаДелга, массе хаьарча совещаниеш, общественни советийн комиссейн болх тоаБелга, дІаХо социалистически яь дегІайолаяра гІулакх тоаделга, «Комсомольски прожектора» отрядий, рейдий бригадийн ІІаЬьхьоьмаш лоаттабара постийн болх тоаБелга.

КПСС обкома бюрос юрта боахама министерства, «Чеченингушвино» объединене, «Сюгопром» трестн теркам ІІаБахийтар цар Надтеречни районерча боахамашта эсала кулгалдеш хилара, царгара хьалдИлар боахамий материально - техническа база чІоаГІьяра, производственни а культурно - бытовой а ГІиллош хьалЬеЬга тоаДара, юртбоХама производствена кооперацийн а специализацийн а эца дешаш чаьхдоахаеча, лаьхьа боаЬа йолча специалисташа совхозаш Іалашьяра, шоашта ІІаДиллаЬа гІулакха хьалдара кулгалдой бехкоклам дакъаЬара беЛтгала гІулакхаш чаьхдоахнга.

нн. З. К. ДЖАМБУЛАТОВАНА, А. Г. ПОПОВНА, Х. В. ТУРКАЕВНА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ІИЛМАЙ ЗАСЛУЖЕННИ ДЕЯТЕЛЬ ЯХА СИЙЛЕН ЦІИ ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Гуманитарни Іилмай дакъе доккхий хІамаш карагІдуьлларх республика Іилмаи учреждеенийа дуккхача шерашка беркате болх барах а Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Іилма заслуженни деятель яха сийлен цІи лойла:

Джамбулатова Кураза Зицандана — историе, метта, литература Нохч-ГІалгІай Іилма-тохкама институтА БоккхаГІйочча Іилмин доктаЬрчо, историческен Іилмай кандидата.

Попов Андрей Георгиевича — историе, метта, литература Нохч-ГІалгІай Іилма-тохкама института директора заместителе, историческен Іилмай кандидата.

Туркаев Вахита Хьасана — историе, метта, литература Нохч-ГІалгІай Іилма-тохкама института сектора заведующене, филологически Іилмай кандидата.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совета Президиума председатель

Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совета Президиума секретарь

Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный.
1977-ш. 24 февраль.

нн. Н. В. АНДРОСОВАНА, Д. Д. МЕЖИДОВНА, М.-А. ОЗДОЕВНА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТАШ ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Іилмен учреждеенийа дуккхача шерашка беркате болх барах а республикеГІ гуманитарни Іилмаи дегІадоалдеча доккхадаЬха юкъедаХьарах а Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла:

Андросова Нина Васильевайна — историе, метта, литература Нохч-ГІалгІай Іилма-тохкама института библиотека заведующене.

Межидов Джаилла Джамалана — историе, метта, литература Нохч-ГІалгІай Іилма-тохкама института воккхагІоолча Іилмин доктаЬрчо.

Оздоев Іаьдразкъий ИбрахІима — историе, метта, литература Нохч-ГІалгІай Іилма-тохкама института — сектора заведующена.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совета Президиума председатель

Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совета Президиума секретарь

Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный,
1977 ш. 24 февраль.

16 апреле — коммунистически субботник

Уьх деношка Грозненски-района Дачу-Борзоевски юрта Совета пу-йоаГІаЧа Дачу-Борзой яхача юртен Чинщкен Ерригсоюзни коммунистически субботник дІаЬа москвачаша ДІадоалдаьдика ГІулаЬх, — ЬьлаР Нохч - ГІалгІай плодосемгоспромхоза Пионерски отделене управляюще юрта Совета депутата А. Сегаева. — Цу лийбаЬха керда бедал хьачуэца оборудовани кийчьеш, коаш ІІенедеш кьаьхьегирда ЬаЙ. ХІарайе доШ дениЙ цийбадха норма 125 процент кхочачІьеш кьаьхьеГа.

Ермоловскя леспромхоза Авгуьски леспическа хьхуьдаЬно М. Могомадова хоам бир. 16 апреле дукха гаьлаш йоІаш, кердяраш дІаЬоаГІІаш юртахоца къьхьегархьарах. Цу дийнахь арарарца 200 саг.

А. ШАМСУТДИНОВ.

Урус-Мартановски механизаторашца ІІадоалдаь дика ГІулдаьх дикма хьаЬ а ЬьлаЬ къьхьегар бахьан долаш, шоаш ЬьлаЬча - тайнара, Советски Эскарен ТІема-Форда Флотен деза Дж — 23 фирмаЬ ІІаЬтаГІ кхоачаеш ерриГа тракторашца, культиваторашца, сеялкашца, кхьйола юртбоХамА техника тІаьхь бальар Іларазовски районе «40 лет Октября» яхача совхозА мехмастерске болхлой, механизаторашца цхьана. ХІанз цу техникага кхы цІаьхха а хьожаш, балха хьовзам хурбоЬанна боса из вІашТІехьЬаьккхаш ба ца.

СУРТА ТІА: «40 лет Октября» яхача совхозА мехмастерске слесарь Кодзоев Жамалла.

Н. ПЛИЕВА сурт.

План кхоачашъяр — декхар

Советски Союза берригача кьаьхьегамашца болча КПСС Центральни Комитета письмоен Сийлаьх-боккхача Октябрьски социалистически революцие 60 шу диЗарна хьаькъьхьа КПСС ЦК бальча соаЬамашкА а дуЬ, «Ілиа кхоачашъяр — декхар, хІаьта тІеЬккхачашъяр — сийн ткача деиЬаГІа кІаьхьегача Сунженски района Ленина цІерагІча колхозА шуриЙ-товарни фермай болХлоша доккхий соиНдаственски декхарийн ІІаЬьхьоьмаш.

Колхозе шиЙ шуриЙ-товарни ферма я. Цу шийна фермай коллективн шоайла яьхь ЬьлаЙ. Цу яьхь хьалхА латт Хамхоева Висанигре кулгалдеча № 2 йолча ферма коллективА. Цо лаьрхІаа воХх фермашкарчул 20 процент духхарІа шура яьккха.

ХьайбаШ латта помещеен. ХІара ІаттА хьалхашка хьаЙ диЗза доаЬЬар улл. ЦудухьА ГІийла дан хьаЙбаш. Сеоргиеккаша шиЙ ханнеьхь кІалхьарар хувцарах кІийле ЦІена я. транспортер а я пахалдаш болх беш.

Ферме 240 сет ба, хІаьта паРех бетташ 185 мара бан. ХІара хьайбаза лаьрхІа рацион уьх тайнара я: силос — 10 килограмм, сенаж — 10 килограмм, ча — 5 килограмм. ХІара беттача ІаттА 1,5 килограмм концентратш ду. ТІаккха дийнахьен буси — ХІара хьайбаНа ІІаьхьет 400 грамм гарІта дулх.

ФермаЙ болХлоша дикачА хьоХкамашца белгалдаьккхаЬ дІаБаха яьларь бутт. ПланагІа 28 тонн йоЛаш яьккхар 29,4 тонн шура. ПаччаьхьалхенгА ехкар 23,4 тонн шура. Февраль бутт а толамца чаХбаккхаЬдАга ба уж.

— Уж толамаш тхога доХаЬу, овхи массане баРтайна, цхьан ферзало санна кьаьстаЬдаь, — йоаХ шуриЙ-товарни ферма заведующе Хамхоев Висанигре.

Ферме дика кІаьхьегаш ба доаркаш Хаджиева Зулай, Дабушева Хьаьа, кхьибараш. Яьнарь бетта социалистически декларИГа 135 килограмм йолаш 154 кхоачашъяр шуриЙ яьккхар 3. Хаждиевас, хІаьта Хь. Дабушевас 145 килограмм шура яьккхар. Иштта бІубенна боаХ беш ба боаккхаГІа волга скотник Ожигов СунЬяр, цун ГІонча Бахарчиев Хьамид. Дика бІаргдоХх цар доаханга, эшаш доЛа ГІунал я деш.

Болх тоаБара новкъостал ду фермай совето. Цун председатель ва В. Хажоев. Цу советА ГІулакхаш дикагІа болх скотникашкА доаркашш. Совета секретарь я парте райкома член, участника Ожигова Зайнаба. Культурно - массови болх барА бехкоклам я из. ХІара лекаде фермА совета заседаниеш хул. ЦигА кьайта ца хьоШ бакъдар ДІаоЬ, хаРадаьв вевзаГІ ца вийсаЧа ньЬьхь тІа воаккх. Совета заседане оттадаьр, массане цхьан бартаГІа чаХдоаккх. Цу тайнарча мероприятеш кхьаьстаГІамхой сихстетам а айбу, балхах ка дикагІа а йолайт.

Кастта кормоцех тоаяь яьлча ферма торо кхиЧа беса кургьа. Тешшаме ала йиш я, нагахьа хІанз санна хьиннар кхо ца деш массане ДІаХо иштта кьаьхьеге Октября 60 шу дузача юбилейни № 2 йолча шуриЙ-товарни ферма коллективА дикагІа хьохкамаш гойта каргІДаргда, аьвна.

М. ЦУРОВ.

Юбилейна хетаяь

Уьх деношка КПСС Сунженски райкома хьалхлеина районе Сийлаьх-боккхача Октябрьски революцие 60 шу диЗарна хетадь общественни а политически чтенеш ІІадоалдеина. Цу деиЬ хетаяь яьчА гайрене баьккабар районни партийни организацие ветеранаш, болхлой, колхозхой, интеллигенци, кагирхой.

Сайре хьайбаЬар КПСС райкома пропагандаГІ агитаци отдела заведующе В. В. Чекунова.

ЦуГІ тІеЬьаГІа кхамаЬ дир уклаза ладуьГІараша безаме ГІаийлача парте ветерана, Сийлаьх - боккхача Дай-мехка тІема доахьаьхьонна Татаранен Петр Алексеевича.

Сайре хьайбаЬар КПСС райкома пропагандаГІ агитаци отдела заведующе В. В. Чекунова.

ЦуГІ тІеЬьаГІа кхамаЬ дир уклаза ладуьГІараша безаме ГІаийлача парте ветерана, Сийлаьх - боккхача Дай-мехка тІема доахьаьхьонна Татаранен Петр Алексеевича.

Цуна

КЕРДАЧОА—ШЕРРА НИКЪ

СИЛАХЬ-ЙОКХХА Октябрьски революци кочаллоро овлаг-гара дена хийцар вай мехкарчу къхьегаамхой вахар—феодально-аграрни йоачара йоккха индустриальни республика а хина да Іаэттар Нохч-Гіалгіайче. Къмий леннински политика вай мехка тІаГіерта хьоачашцеш ЛІарра нохч-Іаэттаг хьалхь йиш хилар промышленность, юрта боахам, іилма, техника, культура, искусство дегІайнадеча толамаш даха. Цу хинна чІоагІга къовсам лоаттабаьлд вай республике къаьлча, шоай зама йьккха яьннача традицеш, та духьал. Цох беркат дьахар.

Социалистически общество дегІаьахара ерригача ятапашка вай нарис боккха теркам тІаьхьлІитаб балача паьн комунистически ахетам балара. Парте идейно-хьетама бадха системе боккха лоарХІам болаш да бергіа кхетама болх комплексий Гуьмех доагІаш бар, вешта аьлча, къьхегаамгой тайп-тайп ларча группий башхалоший терко а. еш идейно-политически, къьхегаама, ірадственни кхетам цхьана балар.

Цу гІулакха тІехь боккха лоарХІам болаш да залхьий керда традицеш, обрядаш ЛІьахилІитар. Бакъда, цу боккхача балха тІехьа вайнига ший тайпара йоли башхалонашца хьаьлгіий я. Вай республика дуккхача къьхегаамгой ЛІьаьхалаттарашца, предприятей кулгалхой. Цар дахьхьала бруц хьоачашца специалисташ, дикадар оэлаш ловца боаккх царна. ХІаьта катирхошца шоаьш кьаьмах деш дика традицеш вайоаттГара сийленца дІаХо яхьа, боллхочун сий лакка лоаттаде дош ду. ТІаккха къьхегаама дуе бу: «Со къьхьегача хьалха вой ва, боллхой кІасса мугІаранашца къьхьа воагІаш да дуе бу сий новкъосташца хьаьхкашца дог ІІина къьхьегі, сай Дьаьхен рузкъа дебаде, коммунистически хьисанс вахьа-а болх бе а. ІІаккха а цхьаьна хІаманца болхочуо доккх сий ІІаьнна дуьна на де. Коммунистически общество хьаьлерий хьаьлкарча ІІаьнна ІІаьнна, къьхегаама деза деноьн. ХІаьта уьх шера дерригача совєтски хьалхо а бергіа ЛІа прогрессивни пхьа а ЛІаьнгалдоаккхарг да Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 60 шу дизар. ХІаьз, бергіача совєтски вахьа а саина, вай республика къьхьегамоша цу юбилея сийна доккхий социалистически дехкарашца тІаьнйау.

Совєтий Іаьдал латтача шерашка союзний автономни республикашца хинна экономически, социально-политически, духовни хьаьнаш шерра гойтар дуьхь, къьхьегаамхошта совєтски потриотизмна социалистически интернационализмах уйлаеш кхетам балар дуьхь КПСС оборсе коршам бьеб 1976—1977 шерашка, хІаьрачоа цхьа бутт а хетабаш. СССР республикий депош белгалдоаькарда аьнна. ДІаьдахача а уьх карарча а шера цу тайпара деноьн лІаьдІаьхар Башпиртски, Бурятски, Дагестански, Калмыцки, Черсий-Балкъарой, Карельски автономни республикашта хетІаьл. Доккх беркат доаьлаш ГІулакх да городий Хасав-Юрта, Кизляра, Моздока, Орджоникидзе, Махачкала, Нальчика, хинна городий а районий а къьхьегаамхошшца кастканца вІашагІкхетарашца чаккхоаьхІира.

РЕСПУБЛИКА хІаьз Іоаньй совєтски деза деноьн белгалдаХарех керда традицеш вахара юкъе йоьдаларш цхьаьлоа ешаш. Нохч-ГІалгІайче хинна цхьаьдоа, шира ІаьдалІаьш, традицеш дІаьнйий, юкъе даьлкад керда, наха вІаьш дотагІаьдІитьлаьл лаьдау гІулакхан, даьмалаш. ХІаьна къьхьта гуш да коммунистически хьисанс вахарчелара нормаш чІоагІга бьта юкъе а йоагІаш хилар. ХІаьта культурен бьати вІаьш кьоастаде йиш болаш дац. «Культура хьакъе хьа карагІаьдьийр ларХІа деза прогрессивни дезарча мььхен дар, бьта чІоагІга юкъеьдарш цун составний ІІеент а хинна дІаьттарна, — яхьий белгалдаьхьа ВІаьдимир Ильич Ленина. Нохч-ГІалгІайче чІоагІ а еннай, дегІа а ІІаьнга дуккха бьта прогрессивни традицеш. Республике масазара гІулакх хинна дІаьттад боккхаГІаьрий кьоначар сий делга. Кагирхошца чІоагІга деза лелдау ю гІулакх. Боккхачу ІІаьнга дагабувІ, цар хьехьамга ларсервативни я Масала, хІаьз а вай вахар хийсуьн да йоаьлачу сагах мах боккхХІага, вешта аьлча, уьрдув доккхХІага. Из шоаьш цунн вІашш долча хана цу хьаьхьхара советски законодательство вІалла теркаьдцан цар. Из хуьл 300 сомагара 5000 сомага хьаьчаьна. Шоай сий доаьлу уьрдув кхьаьна Іаьдалаь да яхьш хьаьллувнаьчар.

Граждений сходаьнна из хІама массане а чІоагІга хаРнахьх лерхІаш дийнад. Бакъда из ДІаьдалар хьерш шоай хур-ду дына кеРте латтачар.

ХІаьз цу Іаьдала дуьхьал къовсам лоаттабу. Къона нах дезал хьаьбе ІІерг, дІоо бечА хьехамо ма-яхьхьа а боаьшш, вай советски заман законе-ГІа. Масала, Сунженски районе Мужеча балача ІІаьмпгача сагО Гаьдаров Музыкадин Хамзоева Розаси шоай ледзал хьаьбар торжественно регистраци а еш. Цига бар хи яхь дуьхьал а ваьй, цар чІоагІга могадар из ГІулакх. Иштта яхьана керда вахар дІаДолдадир цу районерча Красноктябрьски яьхча юртарча ІІаьмигача саго Бекдароев Іаьлаев Арапханова Зейнаси.

Вай доаьлаьдьа чу дагаьнна масалашца хьаьхойт, урдув а ла дооаьхІаш, дика дезалаш вайнаьа юкъе хьаьлийтІа вай йиш хилар. Урдувна дуьхьал ІІоаьтта безна кІаІІ нахи мехкарийн пиаш этарг хьаьлХа. ХІІІ-ра юрта ба коммунисташ, комсомольани, депутаташ. Цар шоашкара дІаХьоаьхА деза урдув доаьккхІага во ГІулакх хилар.

КХЬ ЦХЬАЬКХА цхьаьнйирма Іаьдалаьх дуьрзна вай. Из да ІІаьмигача ІІа йоаьлаг дасИ нанаси сег лоаьхІ хилар е шоай йоІ мььрс кхийта цар ІІаьмига саг шоаьш керждаш хилар. Из дуьхьалІІа дьакье нийсу, ІІаьмигача саГаи йоІаш юкъе безам а боаьшш, цхьаьболча найдана тІаГіоаЛа. ХІаьз а тІехьа нийсуьн да саг доаьГІа ди кьаьнача Іаьдалаг ІІа хуьлаш. Цу дийнаьха кьаьлаг ДІа цхьаь тІехьашкарча шІаГІа уьх, хьаьшшта бІергІагІ вуьсал, из хьаьа кхоллар а ахеллийх юхь ІІа гуш латташ хуьл.

ЧІоагІга хаРнахьа ларХІа деза ІІаьмгарчо удабеш хилар а. ДІаьтта цхьаьбарш ІІерг ва кьаьмаг ГІулакх да ала а. Цудухьл цар цу вочА ГІулакха дуьхьал къовсам ца лоаттабаГІа. Цо ІІа уж хьал а ахуьт. Вай, етиСташа, дицдаьлийта йиш ки кьаьнара традицеш юнчаа ХІа, цар социальни овлаш гучадаХІа, уж хьаьхнна а вахара юкъеьлькА а хьаьлаш ДІагайта дезаш хилар. Цо ІІо дерГда вайна царна дуьхьалара кьовсам тоаьаме лелаборА.

Хоаш ма-дарра, ДІаяхача хаРна реакционни традицеш Нохч-ГІалгІайче хьаьхларда а уж хьалкьа вахара юкъеьлькара а ІІаьнгалдаьхьа, ІІаьнгалдоаькарш доаьлаьдьа. ГІулакх гаьнна кхьчА деза хургдар цу органаша эттача хьала ДІаДехХача бесса ширача заман тІехьдисача ГІулакхашца тІаГІерта къовсам боаржаЬорг. Уж кхоачамбонарцаш да а дарХа, царна дуьхьала шина ІІаьнга боаьш къовсам цу органаша ГІоттабой, сона хеташ, дуьхьа а аттаГІа хурда вай кагий нах лаьхА коммунистически кхетамн культурни боарамн болаш хьаьлкхеГе. Из дуьхьал сага шийна йина на іеш, дерригача ГІалгІ кхьамана эцаш да.

Сона ер айса яздешьх а хоа, е кьамаьл да десаш вайна юкъе ях инсЛурбоблта. Цхьа кина да вайнаьх: «Бетташ, бетташ кхера а СатІ». ЧІоагІа нийса аьнна деШаш да уж. Уж деШаш из доаьлад се сийна бола кагий нах, даьх дисса яхача Іаьрж-а, къаьмаН юхьІаьржьеча ІІаьдалаьта дуьхьала къовсам лоаттабе тІабехаш. Царех цаГ да уРдув даккхар. Из Іаьдал, ер даме хилараг совєтІа кхалсара сий доаьдеш а да, цудухьл из мІадех йиза нахаьнх санна дІаркхосса дехкарийн да вай, Бекъда, вайна юкъе хІаьз а тІехьбиса сакхетам болча цхьа болча наха хьалсуьсадеш да из ГІулакх. Фу пийда бо цунах хьаьбоаьлаг? ІІаьнкхА а бан. Саг йоаьлаю. Саг боахамех, езача йийІ безамех, этарга тІехьа нрахах вахара ІІаьдаьхьа мара кхьа дьахуьлаг тІехьаьле ші цунах. Из бакъдеш цьха масал доаьлаьдергда аз.

Соаькка Инаркьерча Ильясов ІІапгурга Наьсар-Кертера еДа Алиханова Ізьва маьрс ера. Шоайла безаш, барт цаІ болаш пар дьа ХІама дар из. Цхьаьбакъа, Хьаьвай дьаьнн ЛІьаьхкА урдув дьаькхар ІІапургарга. Нахагара ахча а дьаькха, ІІадедар по из. Цхьа ха ньча хьерш ахчи ІІаьдаьлар дуьхьі ва Казахстане балха вахар. Цига цо болх лехар ахьаи йоккхачА ГІиІІлон ТІа. Баха ши бутт баладелхьа, из бакъа воІтара хьаьдер ера: «ПІапур авари хинчаьча вийнаь».

Кхьі беккхаГІа бала кхоачаргбий, цхьа бер а дусаш, жаралла йисача кьонача кхалсараГа Баьі! Малав ду ГІулакха бекке? Эттара хьаьлХа Хьаьва, ІІаькха — цун дай. Нагаьлаьсанна, дай урдув дакхха боахкьІга шийна ма-хайине а, цо ІІаьдалгІа, из ГІулакх ДІаденна дьаьдер, урдув а доаькхийтаьлаь дапар е договорарІа вахача вахА ГІапурий а вежаргвапар, хІаьта кертердар — цар вара вахар а доаьрдгаПар.

МасеагІа дІ уж ла эша сонлен долен нах Іаэапе уяттабуьн ГІулакхашт: пхьа лехар, саг йдаяр н кх. дІ. Вай культурин кхетам ІІаькха а лаккларбгаш эуламе, нйрча ГІулакхаш ІІенДаь вайна юкъера да іа доаье.

Якуб КАРТОЕВ,
«Сердало» газета штате воана корреспондент.

КХАЛНАХ ІАЗАПЕ УВТТАБУ ІАЬДАЛАШ

Сийхаль - боккхача Октябрьски социалистически революцен ІІаьдаькхзд кхалеаг да ІІоаьрІІІаеца, из ярадеча вахара сийрзна мехкарча тІа а йоаькхаш. Конституце тІа чІоагІ а еш цо практически вахара юкъейоаьлашш цун ІІаьдаькхзд ІІ-ниссера вай общества политически, боахама, культурни вахара массайоЛча оагІонашкара боКъонаш.

Шоай тьмаьоча кхьаьгаГІа ца вай мехка экономически нна дегІаьлоаьлаГІу Нохч-ГІалгІайчен кхалнаха. Цар маІаче наха ВнИССа дІа а эта кулгалгІа боахамаГІа, культурни кхетама балхен учреждеенташ. Вой сийдочча кхалнаха юкъе кІезига бан партийн, езаетски болхаш.

ХІаьта а вай республике, халлахете а, боКъонца ІІаьдаьлаьнадан моттигера ІІаьдаьлаьт зьмаьт ходеисача вона ГІулакхашца дуьхьаДена кхалсаг ше раьза йолаш мьарс яхийтабра боКъонаш телхаеш доЛа эхьдайна хІамашт. ХІаьз а ийсЛуш да кхалсаг йоДаяр, ше раьза а йоаьшш низаГІа мьарс яхийтар санна дола ГІулакхашт. ХІаьта нах бахача ІІаьдаьлаьнадаьхьа ІІаьдаьлаьнадаьхьа ІІаьдаьлаьнадаьхьа ІІаьдаьлаьнадаьхьа.

Зулам гуча а дьаьна доагІаш дола тІаГІаьр дьаЛ Тайсумовна. Соаькка 23 марта Урус-Мартановски халкъа судо суд йир цунна.

Бакъдар эьча, оаха тамаш ер кхьдар да. Мишта ийсденнаьх из вай хана кхы а шийбеЙ омаЛлаш лелае езаш цаеца ярах дола дезаш. Цо ІІаьдаьлаьнадаьхьа ІІаьдаьлаьнадаьхьа ІІаьдаьлаьнадаьхьа. Мича хиІІнаш цун да-нана, общественность, школа?

Берз ІІаьзьалхьаьлаьнадаьхьа ІІаьдаьлаьнадаьхьа ІІаьдаьлаьнадаьхьа. Из ІІаьдаьлаьнадаьхьа ІІаьдаьлаьнадаьхьа ІІаьдаьлаьнадаьхьа. Ахьаьнна

Октября 60 шу дизарга

ЯХЬА НИЗ

Сийлахь-боккхача Октября 60 шу дизарга яха ма - йоагІгІа ма нахьаьчар духьа вай республике эгІара хьолла социалистически яхь йолаяьй Октябрьски Революцие орден лелаеча машиннаш еча «Красный молот» яхача заводо. КПСС обкома боорс хьоабаллий заводе коллективе инициатива. Цу тІулахо боккха бехткочам тІабоЖабу тхона тІаийца социалистически декхарашкочаьнарна хьалхара. Декхарашкочаьнгеча доккхаз даькъа хьоаг чаду оаха социалистически хьаькъ.

ТІаийца декхарашкочаьнгдар, производственни хьокхамашкоаьнгдар, къаьхьегарна дикаьнгдар лаьхьгар, зехьа йоШ йолча баьхьа ха лоаьлгар духьа «ХІара баьхьа деиза — дикала Знак» яхаш деиза а йолаш социалистически яхь йоаржжаьй заводе дирекция профсоюза комитетан.

Социалистически яхь вІаштІехьаккхара дика масалаш кІезнга дац заводе. Яхьа низ ЧІоагІга хилар баьхьан долаш ХІара бетта-бетта производственни хьокхамашкоаьнгдар тоаьхьа комсомолгІа Н. Г. Назаров керте латтача чон лоаьдеча цехо (партбюро секретарь В. И. Грейман, профсоюза цеховой комитета председатель А. С. Исаев).

Дукхха мацьера гІулаьхаьн цІца санна дукххаза а шийгаьра аДадоалдаьдь чон лоаьдеарий сийлаьчьа коллективо. Тха коллектива - къаьхьегарна - сийлаьн традицийн хьал а лаьцца. «Сийлахь - боккхача Октября 60 шу дизарга» пІерагІа коллектив яха цІн яккхар духьа яхь лелаеаьнгдар - сийлаьшкашта. Аьлча хьаоаьнгдар ба, карарчо шера хІарвие ше-ший производственни аьнгдар а йолаш яхь лелаеаьнгдар 1150 сагага дІаькхоачІе баьлгІ хьо хилар. Из яхь тхаьшшга кІиранна цІкъазза итогаш а еш. ХІара денна тІаьхьожьн а лоаттабеш лелаеш. Цу тІаьпарга яхьа котбаьнгаш - ракІ белгалбаьб. Царех ба механически еча мастераш В. М. Кузьмин, П. П. Яиков, В. Н. Кулебякин, тІех шийса лиТьё арахецаьа участка воккхагІа вола мастер Н. Ф. Гарин; механизацин автоматизацин отдела инженер А. П. Лиринков, А. И. Аникин слесарийн-сборщикий, А. И. Долбённщай, Технийса литьё арахецаьа участка молельщикаш В. А. Вербицке прессовщикгІ. Оригадаш. Хаха хьалхашка чІоагІгІа безбеш дІаЛургда царна лургреатий тешалаьш ахчан пренемцш.

Къаьхьегамца хьетам лучча, социалистически яхь дегІайоалаеча, производства эффективность лакъчеча кІезнгача лоаргІхІам ец коммунистически къаьхьегама школаш, хІаьта заводе 14 я уж. Цу школашка Іомалуш ва 387 car. «Социализмн - къаьхьегарна» яхача программагІа хуьл шига заниТеш.

ЗаниТешка ахар баьхьан долаш лакхлу къаьхьегарна пьаьхьа безам. ЦигІа Іомабалаг ухача хоккхарех хьинаре дІадоалгІдизаторашн хуьл. Масала, М. Б. Писарева предложени еннай фланц кена чу йоттарга кокила конструктивни хуьна аьнна. Цо ВІин вІилйтар из операцин еча къаьхьегама оьсарле лакхъе, цу балхаза бода мах лохбе. Масалаца меттеш доладе мегаргІа межкадьстанапаратурни цеха бригадашн вІашагІйоХкар.

Уж вІашагІйоХкар Іилма-технически прогресс хІаьнз дІадеХаранна а производства эффективности къаьхьегама дикаьнгдар лакхъаьрга декхарашка а хьежжа да. Комплексни бригадий балха опытах гуш да балхазкий индивидуальни формаш тоаьлаьнгІа уж хиллар.

Дикка лакхьенай къаьхьегама оьсарле, брак баьхьан долаш йоШ цІнна материалашн, къаьхьегама дисциплина телхвеш болча моттигаш кІезнгІеьнгІай. Социалистически яхьаьнгдар ба дикка соБаьнгдар бригадийн.

Традицийн а хинна дІайоалаеннай тха предприятеьтта юкъера яхь. Заводо коллективо яхь лелаю «Знак Почета» яха орден - йолча машиннаш еча Нальчикски заводаца, «Пищеманш» яхача Аргунски заводаца, «Траленаш» яхача Грозненски заводаца.

Коллективий викалаш ец ца яра цкъа гуллу яхьа итогаш яра. Цига хьатчаЬоаг карарна хаРа теЬа Ше-байраьх яха йоагІаш йолча коттбаьнгаш.

Итогаш ева хаьнна конкурсан а ю «ДикагІа йолча токарь», «ДикагІа йолча сварщик» яха цІн яккхара. Балха ди чаьхьаьчьа котбаьнгаршта кьагуа а йийг сийлеш грамоташ цу. Дикагіа йолча боаллой ноаьхошта тІагІоолло цІе ленташ хьатох. Заводашта юкъе яхь лелаеш тха колективашта юкъера интернациональн дотгаІаьл чІоагІгІу.

ТІа - тІа хьаьгаьгІа хулаш я социалистичесс. Цо дІадеш шийна чІоагІга ранА тІайоХкитнарга, тІаьІдеча социалистически декхарийн экономически лоаргІаьнгІа, ре шерра дІайоаьйгІаьга. Уж тІулаьхкаьн оаха чаьх па доахаш хилча лерттІа яхь йоаржжаьлургІ-яьнар тхога. Из тхогарга дІадеш заводе - кийг а яь, чІоагІаьнга иттлагІга пятилетке социально-экономически дегІаьхарга плаьн а.

ХаЬхаете а, завода коллективна балха тІаРга ткоачамбовоаргаш хІаьнз а дІадаьхь даьннаьдаш тхо. Уж дІадахарга оаха дІаЬо а ергайоаьхаш тоаьртьа социалистически яхь, заводе къаьхьегамхой моральни материальни бесам совбоХаргба.

Тха коллективна хІара йолчоучун сийлаьхь декхар ца Сийлаьхь - боккхача Октября 60 шу дизарга даха ма - доаттІара ниСьаЬаргаш духьа тІаийца социалистически декхарашкочаьнгдар.

В. КОВАЛЕВ,
Октябрьскийн Революцие орден лелаеча «Красный молот» заводе профсоюза комитета председатель.

Украинскийн ССР. «Коммунар» яхача Запорожски автомобильни завода коллективо итлагІгІа пятилетка хьалхарна шера «Запорожеь» яха кІезнгІитлаг-ражни 930 автомобиль планал совгІа арахийгаьл, 230 автомобиль — декхарехІа аьрхІаьрга духхаГІа.

ХІаьнз предприяте пятилетка шоллагІча шера заданеш кагІаьнгІ чьаьнга еСааччаьнгІ Сийлахь-боккхача Октября 60 шу дизарга яха ма-доаттІара нахьхарна тІехьа социалистически яхь йоаржжаьй. Цунна хьалха лаТТ завода партийни организаци. Цо гучайоаХ производства эффективности къаьхьегама оьсарлен дІахо лакхъьра, арахецаьа продукце дикал товяра йола резервашн.

СУРТА ТІА: завода сборочни цехе. Мастер А. Скорина (аьттехьара вар) кьонча болХлоштга Л. Солонюка, Т. Советски, Воскресенски ветеранийн ТІаьнгІ-ТІеттаьлуьта. Боахамашка, къаьст-хьаьстача производственни участкашка баьге шоаш хулаьнгІ-ларт перте работник, райисполкома, боахамо кулгаьгаьнга дуьн къаьхьегамкоьта районе экономикин культурен дегІаькъаьчьаьнга шоашта карагІдувлача толамех, духьалъуттача хьалонех, КПСС XXV съезда решенеш хьоачаьнгІьарца мехка, хІара республикаьнен районан хьалхашка хьаьлаьчьа кердача перспективех.

Хьалха латт завода партийни организаци. Цо гучайоаХ производства эффективности къаьхьегама оьсарлен дІахо лакхъьра, арахецаьа продукце дикал товяра йола резервашн.

ХьажжІаьшта хий дилла деза ха хьаьІаьттаьр, ХІаьта отрядашн механизаторашн кхиЧаьла, кхьча бригаде балха хьожабаш хиннаб. ЧІоагІга рамаьл боллаш бар мах. Хала дІайийна, Іунал дах хьал ма-кхеньарийн уж, ХІаьта хІаьнз, эгІара чІоагІаьгІа эшаьна хана, хий аьнна дІаьнна ца лоаЛахошкара новкъостал деза даха деза.

— Хий диллара фу лергда? — цецбуьйла ма-кхетаьнна.

— Шовй дегаш теде оаш, шовна меттеа хий дилла нах оаха лоХарга, — цу хабарех баьшка лоаг хетаьш баьар правлеиерга баРаш.

Мехотряд — из боахама чуьхьара автономни предприяти я. Буьссношан къаьстамах хьаьлаьнгдеазр да уьхьаьа лоаргІам беш дар, цудухьа хьуьжьама гаготдора механизаторашн. Цухьабаьхьа хьажжІаьшта хий дилларга тхога яхьаш цар деза дехарга лаДуьгІаш гаг ванар. Тракторашн латта а латтийта, ведарш бе а ехьа, помидорашн гуьТе баьхар. Цухьабаьхьа кхьча кхьдола хьаштаьш дІадеХараш дІаЬо йодача хана чаьхдаьхарга тІаийцар.

Уж къамаьлаш дагадехар сона отчетни собране ХХ партсъезда цІерагІча колхоза председателга доклад еча хана.

Цхьабаьхьа председателга шеДоклад еш тулаьнг мара хьоаьхаяьнгар шоллагІа мехотряд, цун исторн хьовзам болаш воях мехотрядашца а колхозе кхьаьжІаьнгІа. Из ваьнгІ-ларт а. Ма-дарра аьлча, укхазара мехотрядашца шераш лелаеш мара, кхы шоай дехкар кхоачаьнгІ-ний ц, хьалха ГІа а санна кхьаьнарга методашца а. Цу хьалхарга балхаш. Боахамерча ерригача мехотрядех шоллагІаьр мара ял шийн планови заданееш лоарІаьнгІ районаьнгІ ца ваьнгІ-ларт цаІ аьлцан. Цхьабаьхьа из хоастае, цун дика ГІулаьхь хьалаца дезача метте, ший ГІулаьхь гІера ДІаьоаькх отряда начальник.

Тамаш йолаш ХІама да, мехотрядашн вІашагІйоХкара беш бола тІаьхьехьан колхоза правлеиагарен партюмагарен ца а боагІаш, колхозетІашкара, мулгІерча механизаторашкара боагІаш хилар.

— Отряд вІашагІйоллача хана, — йоах шоллагІча отряднера механизатора Владимир Львович Григорьева, — хьаьгІ-ларт ца ваьнгІ-ларт цунах дош хуьгІа мотташ. ХІаьта а шоаш ДІадоладьа гІулаьхьа бІубенна баР лььтта ледаеранг. Оаха лекха хьуьжьам кхебир, цІьаьбаьхьа из ценбаьь чуьца новкъостал данзар тхона колхоза кулгаьлхоша. Духха хьажжІаьш ДІаьоаькх ца сий а доаш чакхъььлар из гІар. Ца ест гІаийГІа ий дайнача ахчан, сайца цу дийнахьа дакъхха халахетар дадеда сона. Дог а дьаттІа дІаьхар со цигара...»

Цига баькъ малагІа ва таьхха хьожаРгда вай. Тикашка болх баьгІ ховзашца дІаьгІна, чух тайпара расчет е еза кассиран; эгІара хьалха хьадда цІн якха декхарийна ва из знаш йола ца йІамах боагІаш мацьа. Цу ГІехьаГІа сагагара ахча хьа а ийца цунна БаргагуьШ кхьаьта из ІодилІда деза цу. Цу ГІехьаГІа кассови аппаратца чех ха а теха ийдаргоьра юхадала доагІача ахчан цІн якхха еза. Чекаца юхадала деза цо кхьхата ахчен кхьаьта ахчен ІхьаьнА. Расчет ярца ГІехьаГІа мара кассови яьшка чу дилла бокъо ца кассира ийдарочунгара хьанийца ахча.

Из порядок ештта оттаяр ихьа баььаьн ловшаш даш. Атта вийлуш вола саг шийна юхадоаГІа ахча хьа ца знаш кассана хьалхашкара дІа ца ваьхитара гаранти я из. ЦІьаьбаьхьа цІьаьбочча тикашца моттигаш вийлеш уж боКьонашш телхаеш.

Нов Мержоева, хьоша хинаца ІЗаман. Ца ест гІаийГІа ий дайнача аьхьаьнгІ-ларт ца ваьнгІ-ларт ца ваьнгІ-ларт боагІаш мацьа. Цу ГІехьаГІа сагагара ахча хьа а ийца цунна БаргагуьШ кхьаьта из ІодилІда деза цо. Цу ГІехьаГІа кассови аппаратца чех ха а теха ийдаргоьра юхадала доагІача ахчан цІн якхха еза. Чекаца юхадала деза цо кхьхата ахчен кхьаьта ахчен ІхьаьнА. Расчет ярца ГІехьаГІа мара кассови яьшка чу дилла бокъо ца кассира ийдарочунгара хьанийца ахча.

Из порядок ештта оттаяр ихьа баььаьн ловшаш даш. Атта вийлуш вола саг шийна юхадоаГІа ахча хьа ца знаш кассана хьалхашкара дІа ца ваьхитара гаранти я из. ЦІьаьбаьхьа цІьаьбочча тикашца моттигаш вийлеш уж боКьонашш телхаеш.

Нов Мержоева, хьоша хинаца ІЗаман. Ца ест гІаийГІа ий дайнача аьхьаьнгІ-ларт ца ваьнгІ-ларт ца ваьнгІ-ларт боагІаш мацьа. Цо ГІехьаГІа сагагара ахча хьа а ийца цунна БаргагуьШ кхьаьта из ІодилІда деза цо. Цу ГІехьаГІа кассови аппаратца чех ха а теха ийдаргоьра юхадала доагІача ахчан цІн якхха еза. Чекаца юхадала деза цо кхьхата ахчен кхьаьта ахчен ІхьаьнА. Расчет ярца ГІехьаГІа мара кассови яьшка чу дилла бокъо ца кассира ийдарочунгара хьанийца ахча.

Из порядок ештта оттаяр ихьа баььаьн ловшаш даш. Атта вийлуш вола саг шийна юхадоаГІа ахча хьа ца знаш кассана хьалхашкара дІа ца ваьхитара гаранти я из. ЦІьаьбаьхьа цІьаьбочча тикашца моттигаш вийлеш уж боКьонашш телхаеш.

Тхога язду

Новкъосто новкъостах

ДІАХО А ИШТТА, САИД

Меккадьйта аппаратурни деха табельнан объявлений улга тІа уьх тайпара «Молний» довл: «ДІаьхьала юьш оаха я 8 йолча участка коллектив — социалистически яхьа котьаьнгаш».

Кхьча Доска тІе «Красный молот» завода директора техача приказа тІара вийсеш, цу тІа аьннад: «Социалистически яхье толам баккхараг ахчан совгІат лолда № 8 йолча участка новкъаГІолча мастера С.-М. Умалатова, группаторга Н. И. Суммнайна, участка профорга Л. Д. Галкинайна, комплексни бригада бригадира И. Г. Сыроватского...».

...1973 шера громенски меккадьйта институт яьккхачу тІеьхьаГІа заводе балха зера комсомолец Умалатов. № 2 йолча меккадьйта аппаратурни цехе сменни мастераца балха хьожаВар инженер-механик.

Цеха производственни гІулаьхь шийна довзаш даьх а, балха оьшт йолча боллоюца, бригадираца, мастераца шийна гІа салар терклаДора, хІаьта цхьаьйолча хана лоргаГІ ялыьш хьаьна эхь хетанар Саида. Чертежаш техническеи документацин сата новкъостал па эшаш шийна Іоеша хой а практически балхах па хоВш дукха дар ювхьаьнца. Цу хьакъьхьа ІІаьмигарча сага доккха новкъостал дир хьаьлаьча болхоюца, опыт йолча специалисташ. Цул соГІа Саид ше а вар ТІаГІерття хІама довзара омаЬ дІаьнна.

Нехий ІІаьмигарча саго хІаьнз баркал йоах ше когаш тІа отТавара гІо дьлча цеха начальника Кланчук Дмитрий Григорьевича, новкъаГІолча мастера Никульпин Анатолий Семеновича, мастера ГаГІагарцин Михаила, ишТта дукхха кхьбаРаштта.

Цхьа дика оамал йоал Саидах. Нахана ТІаРвала, шар ахчунга лаДувгІа а ю хьаьла а хов цунна. Хьалха кхьчар аьлча бе ца тІа болх хІоачаьш бе отт моллаГІа болхло цунца кхьмаьл дина. Хьаьдна зІама хьа ма-хуьлй. Цудухьа тоаьла доладелар Саида ушетка балха гІулаьхьан а. Болхлой меттеп, цеха администрацин а сий де яьлар Саидга.

Саидах доахка дика гІулаьхьан а болх вІашТІехьбаьхьаГІа товзаЬ я йІаьчча заводе кулгаьгІа участка новкъостаГІо ца мастер ву цувах. 1974 шера дена цу участкана керте латташ хьаьоаГІа Умалатов.

— Дукхе ма-дарра дар из. ЦІьаьхха техача телефонО уйлаш тІера яьккхар новкъостаГІо ца инженер Умалатов. Цунга ковйзар ваьнга начальник Рожок Владимир Иванович.

— Города-Турбина Ленинградера сихха кхоачаьнде деза заказ хьаьхьад, — ювлаьр цо Саидга, — вангара хьаьнача заготовкаеш цхьаьн бийсан шиннеЙ лоаьстаьш хьа а яь Іурра цу транспортаца юхаьхьайтІа еза.

— Хьожарга, лоаьца жоп делар Саида.

Болхх участке дІаьхьаьчча комплексни бригада советаца дагавоаьл из. ІІаькхха болхлоштга хьалхашка деГкар оттадУ:

«Сатасселе шиокий лопасташ дІаьхьайта кхиЧаьна.

Шевар оарпаГІавьлар завода сагоатаГІа дола заказ хьоаьнг ца. Іуйрийн гоарца ІІаьмигарча продукци йІца дІаьхар поезда...

Уж тайпа масалаш кхи дукхха а доаладе биш и.

Саид керте латтача учаьстко хІара бетта хьоачаьшо ший заниеш. Комплексни бригада совето тела рационализаторий предложеешш тІаерзаьь я производства технологический процесаш эргаьхьа тоаьра, къаьхьегам аттача баккхара.

Умалатова доахача «къаьхьегама толамашта» тешаЬ ду комсомола Центральни Комитета «Дошо знаков, заниеш» ордена тедача ахчан совгІатаеш сийлен грамотаеш. «Красный молот» завода мастерий совете дерзаЬ Саид.

Хьинаре дажьа лоаьц Умалатова общественно - политичесКи ахаре. Из ва комсомола обкома, горкома, заводской комитета член. «Знание» общества лектор. Дика хьоачаьшу комсомольски дешара проПагандистса декхарашн а. Соахка хиннача пропагандистий городской собрание дикагІа болча пропагандисташ хьаьгІа цІн яьккхар цун.

Саида дог ІІоаьлаьлан чаьхдаьлар, иттлагІга пятилетка дІаьхьар шу. КПСС членаьла дІайийар из.

Ю. ЛАНКИН.

КЕРДА МУЛАШ ДОАХАРГДА

КПСС ЦК юрта боахама болхлошка дахьийтача письмоеш «Промышленность, юрта боахама, хьала доаьхьой болхлоша производства эффективности ца дикаьл лаьхьар духьа, иттлагІга пятилетка заданеш толаме хьоачаьшгІ духьа лелаеча Ерригосоюзан социалистически яхь йоаржжаьй «Къаьхьегарна» КПСС ЦК, СССР Министрийн Совета. ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК соцмаан ГІулаьхьан жоп в дуьн. районе къаьхьегамхоЙ декхар тІаийнад 1977 шера наччаьхьаьнгІа 22 аьзар тонн ялат, 76 аьзар тонн шекарга свеклаца, 10500 тонн бамиаЬаргаш, 4300 тонн сон, 6000 тонн шура, 2575 тонн дулх, 17 мийлион фу доккха.

Шоаш белгалдаь мулаш тоаьламе сийлаьхь дуьхьа шерра социалистически яхь йоаржжаьй хьаькъеч фермашкен къаьхьегарша. Колхозашкен совхозашкен тІаийнаьнга ортбоахама техника тоаьш, гурахьа дийнача ялатаШта — минеральни удобреннен тессаш, хьаькка органически удобреннен ІІаькъуьхьаьш, зябь юха оахаш боахх, агрозооветлечар вІашТІехьдаьккхаЬ.

Из болх кхьаьстта дика вІашТІехьдаьккхаЬ «Шалинский», «Предгорный» совхозашца, Ленина цІерагІча, XX партсъезда цІерагІча, Куйбышева цІерагІча колхозашца.

Дика ІІаоачам баь Іангара доаьлаш латт доахан районе. Январь бестта районе боахамаша приемни пункташца дІаьхьийтаЬ 350 тонн шура, хІаьта ва соахка цу хиннА дІаеннаьчуа 41 тонн дуХхаГІа я.

Байнача бетта 229 тонн дулх деХкад, хІаьта из 1976 шера цу хиннА деХкачу 183 тонн дуХхаГІа ХулА.

Яхь лелаеРашта юкъе хьаьха латт январе 128 тонн, вешта аьчча кварТальни планах 36 процент цуьра дІаенна «Алтуйрийский» совхоза хьаЬбаьл лелаДеРаш. Из 40 тонн дуХхаГІа я соахка январе екхаЧуЛ.

А. БАСОВ.

НАХА ЕЗАЕННА КЛУБ

Соахка капитальни ремонт йир Шаьлара В. И. Ленина цІерагІча клуба. Дог ІІоаьлаьл хІаНз цу чу ІІаурзьалаьл: доСтан ба, кагІрхоша даим дежурство лелаю. Клуба цІеношкА уьлл юртара бібліотека а. Кино боХка дуХхаГІа бола юртахоЙ чу ца отташ. ДІаБолхаш. Хьалха нагахьа мара нийслуш ца хиннар фуд аьлча, из ца клубе тоьаьл ха яхарш а пенсонерашн а яха болаБаларг.

Шоай болх лерттІа лелабу клуба заведующе Ясаев Бадруддинан библиотека заведующе Юнусова СаиЙятсан. Клубе тоьаЛ дика художественни самодеятельность вІашагІтехай Кашторов Билала. ХІаНз керда пьеса оттае кийчуш я цун драматически кружок.

* * *

ТІЕМА ВЕТЕРАНАШЦА ВІАШАГІКХЕТАР

Уьх деношка Шаьлара клубе ТІема ветеранашца вІашагІкхийттар юрта баХв нах. Гулбенмарина теркам ТІабаХийта ладийГІар Сийлаьхь-боккха Дьаьй-мехка ТІемах лаоаш шоашта дагадоаГІаргаш дувлаш кьамаьл даьча М. Зелимханова. А. Чалаллаева, А. Домбаевна.

Цул тІехьаГІа «Майра яхьа» яхача фильмага хьежар юрта къаьхьегамхой.

С.-С. САИДОВ.

Мишта ду шоана ГІулакх

КАССАНА ХЬАЛХАШКА ХИННА ГІАР

«— Духха ца йоаннаш Грозне йолаш, — ялду Урус-Мартанерча гражданска Мержоева Мазмада Амината, — сеченешин конфетаьш ца дагаьхьа тІе тІа яхар со. 10 сом ІІаькхоДалдер аз кассираГа. Дерригача из ийцна «Іаман мах кхо сом гаргга мара бапар. Кассе яьГІа-чьа кхаллаго чекаца кьаьста ахча юхаделар сона. Сай аргІа хьаьтІаккхачарга хьежаш лаТташ ІІаьхха даГадерзо сона.

— 10 сомах ворхІ сом юхаьа ма-доаГІаргІ сона, хІана даелиЙзар сона цо из? Кассана ноха ялатІа а яха сайна доаГІаргІ хинна ахча хьаьдеЙзар аз. ТІаккха эгІаз а яха жоп делар кассе яьГІачо:

— Кассана юхерга дІа а ца йоаннаш хьаьеса дезар хьайна доаГІаш дола ахча.

ЦІгача гІар яьлар тха. Кассана хьалхашка латтА нах а боладелар гІар е:

— Гоа ма-де тхо, хье я хьо бехке!

Сайна юхаденнаЧа ахчага се ца хьажарах со бехке хина а мег, цхьаьбаьхьа из деаш цунна сай аЙна ма-дарий. ХІаьта юхХера са сий а доаш чакхъьлар из гІар. Ца ест гІаийГІа ий дайнача ахчан, сайца цу дийнахьа дакъхха халахетар дадеда сона. Дог а дьаттІа дІаьхар со цигара...»

Цига баькъ малагІа ва таьхха хьожаРгда вай. Тикашка болх баьгІ ховзашца дІаьгІна, чух тайпара расчет е еза кассиран; эгІара хьалха хьадда цІн якха декхарийна ва из знаш йола ца йІамах боагІаш мацьа. Цул тІехьаГІа сагагара ахча хьа а ийца цунна БаргагуьШ кхьаьта из ІодилІда деза цо. Цу тІехьаГІа кассови аппаратца чех ха а теха ийдаргоьра юхадала доагІача ахчан цІн якхха еза. Чекаца юхадала деза цо кхьхата ахчен кхьаьта ахчен ІхьаьнА. Расчет ярца ГІехьаГІа мара кассови яьшка чу дилла бокъо ца кассира ийдарочунгара хьанийца ахча.

Из порядок ештта оттаяр ихьа баььаьн ловшаш даш. Атта вийлуш вола саг шийна юхадоаГІа ахча хьа ца знаш кассана хьалхашкара дІа ца ваьхитара гаранти я из. ЦІьаьбаьхьа цІьаьбочча тикашца моттигаш вийлеш уж боКьонашш телхаеш.

**Нов Мержоева, хьоша хинаца ІЗаман. Ца ест гІаийГІа ий дайнача аьхьаьнгІ-ларт ца ваьнгІ-ларт ца ваьнгІ-ларт боагІаш мацьа. Цо ГІехьаГІа сагагара ахча хьа а ийца цунна БаргагуьШ кхьаьта из ІодилІда деза цо. Цу Г

ХАЛХАРАШ ДЕШ Я «АССА»

Ерригсоюзни фестиваль чяхIоаккхача юкъа хьаннай яла бинш я Назрановски культура ШIен «Асса» яха бечIи халхарий ансамбль. Хlаьта е пе дикка дIайовзийта карагIдиннад кIонача коллектива.

Назранновски ансамбло I-ча Ерригсоюзни фестиваля хьалхарча шин туре Нохч-ГIалгIайнене хьалхара мотттиган яхьар, цул тIехьаГIа 1976 шу чяхдоаллаш Краснодаре хиннача Российски Федераце фестиваля хьажарга шоллаГIна туре а хьалхара мотттиг яьккхар. Из вIашагIьеллар, цунга творически из болийтар балетмейстер Гапархоев Мухьмад ва.

Ше сиина йолча художественни самодеятельностна ансамблаца юкъе эгIара толаШагIарехь цаГ я «Асса». Цу коллективо дIадаГаьна шера толаме дакъалацар «Са адрес — Советски Союз» яхаГа Ерригсоюзни телевизионни передаче.

Ухх деношка я гроозненнийа хьажа торо хилар берий ансамблагга. Цига мехкарий группо хьеькар «Аварский» «Мехкарий лирическийн» халхарашца.

Хlаьнг «Асса» Ерригсоюзни хьажагIга кIайчIуш шин программа шаьрьеш а лоазеш а я.

Н. ДИЕВА.

СУРТА ТIА: халхар деш я Назранновски «Асса».

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

ДИКАЧА НАХАХ

ВАХАРА ХА ТIА ЛАТТАРАШ

Дийнан аьннен, дьаьха иллеш кIезнга дац кIай халаташ дувхача ньаьха кадийна кулгех, кьонаэчаг долча оамалех, ирча детех.

Цхьаьбакъа цу денан маIан шаьрьгIа кхетаду Iа, хьона хьаьна сагото тIаьхьаьчаьча хьона, цунца эьо хье цхьаь висача хана. Цу хана дукхха хIамаш да, нагахь санна дерригаш деше а, парех — дуненг тIа хьайна эгIара лелаГа доаГа хIама — вахар — Iа тийша дIаденнийа ньаьха кIира.

Цу тайпара сагото кхаьчаьр Таиповс ГIиналла а.

Большаьргечна менге тIа хьаькхийттар из. Доалла хIамах чяхдьаьнчаьл аьнна хийтта ва унзарг минут дег чу ессар Лизайийа.

...Хьаьлаш латтача цIенойн йиьлаГIга этажа тIа хиннай из. Уйла ца ей лийза кот — кIай кIийлс ца хиларах тIера чужежай...

Цу секундашца цуьн хьаьстам чу гIоалла чяхдьаьлар шин дерригга вахар... Тхьо шу совгIа хана дукха хIама де а кхуьрегийн-хьоГ? Гиншлохох хила дог эттадар. Хилар цунах из. Болхлочун спецовкех докхаьл дора. Хlаьта хlаьнг дерригга а дIадьаьнад.

Уж дерригга хIамаш шин вахар хьаьда дьаьнад аьнна Лизайийа хийтача цу секундашца дагадолар цунна.

Хlаьта хlаьнг, хьаькхийттачул тIехьаГIа ше дийна йиса хиларах тийшаьна Лизайийа дагадевар ше ваьнаьчу хьаьхча чуежа хилар. Цудухьа цо хьаГIанеча дукхаьрга этгара эьаьхьа дьа хаттараш дар: «Миштаб са когаш? Йеьалуш хуьрийн оо?».

Вокхо Iьмерзи-вела а кьежа, бIубенна аьлар: «Кдьметел уда а-м дьаьра лурбьеГ..

Хlаьта из дIаьвахачул тIехьаГIа, уж дешаьн мишта кхетаде деза на хоаш Лизаца уллача хаина, йист хилар доаллаца цамогаш уна йоькха саг. «Тешаьдаьь сл йоГ, хьо когаш тIа отгаергьаьн хьона. Хlаьта хьона дарба деш дола лор отгедеаьнаьн — Мавсур Халидовна ше ва. Цунах ца тийшаьча мегарьгII, йийнг...».

Тешаьм чоаГIа безам бар, цхьабакъда хала дар-кх...

Атта-м цуьнна дарба деш хиннарьгII а дадар. Гучахьа йоацаш кагьенна дукха мажеваьнаш, хьуьвкийна човнаш яр...

Операци I е езаьрийн-хьоГ? Хала хьаьостадаш дар из доаГ. Травматолог волча лора доаГIаца дьаька кIезнга нийслуш доанача, корта хьуьзаьбеца дешаьх цаГ дар из.

Хlаьта а операци ца еш йита дьаьрхар.

Лела мукъа ца а йоташ дIаьчуха денош, кIираш дIаьха хечаьр Лизайийа: буьтьа Iехьа метатхьа йиа тарворг. Гипсашца доаххар когаш.

Юххера а хьаьлГIаьтта мукъа беинвул тIехьаГIа, кхеар а ГIалдьгар а вIашагIа йиьра цун.

Хlаьнг сихагIа дIайолар ха. Цхьан когах ньаьла гипс дIаьккхар, тIаьккта. юххера а, шоллаГIчех яьллар...

Хlаьнг Лиза ше яр керла тIабьаьха унахой уьхаьа парна дарбе дергхьаьрах тешаьбоь. Цунна бIаргагIаш мел ках арабьаьнаь уьхаьара дарбе а хина.

Дуккханешца цьаьна дог гIоздаьнна дIаьхар Таиповна Лиза ше а.

Хlара денна кердхерда унахой тIаьхьуьл отделене. Хlаьта хlарловар лазар а оьмал а шин тайпара йолаш хуьл. Цунна дIаьгIагIаш мел ках арабьаьнаь уьхаьара дарбе а хина.

Дуккханешца цьаьна дог гIоздаьнна дIаьхар Таиповна Лиза ше а.

Хlара денна кердхерда унахой тIаьхьуьл отделене. Хlаьта хlарловар лазар а оьмал а шин тайпара йолаш хуьл. Цунна дIаьгIагIаш мел ках арабьаьнаь уьхаьара дарбе а хина.

Кхаметгеш цу дерригчех а кхоачам. хургбанаг, нагахь санна унахошца сабаре, Iьмерзи-ца, фу зш хьожаш гIулаьх ца йеладоре. Уьхаьа болх беш мел ца хилар. Унахоа болх беш мел гIулаьхха кийча ва. Цудухьа царна баркал оаллаш унахоша дьа дукха йоаьоьш да эьеденарш дувцаш журнала тIа.

Малаш ба эьа, унахоша сел чоаГIа баркал ехараш?

Пхи йор ва травматологиченки отделене болх бенш: Яхиховна Мавсур Халидовна, Дробинин Юрий Логвинович, Эльмурзаев Хьамзат Рашаевич, Хаджиев Хьасан Рязанович, Кагьенна Борис Ибрагимович.

Итт шу гарга а итт шерал кIезнга тIех а хо я цареч хIараме болх бу. Низкьала боаГIаш, безам тIабаха, творческий бу цар шоай болх.

Медицински сестрашца юкъе воккха опыти говаьлн хилира белгалйоал Лямина Нина Иванованна, Сучкова Анна Григорьевна, Лисунова Галина Кузьминична, Бекова Лемка Ахметовна.

Балха ди дIадоллаьлаьлеха палаташца чуэтта чакхбоал отделене лораш, шоаш дарба деча унахошца фу, хьал да хьожаш. Цтьабакъда воккхера хьалхагIа гергтача палаташца чуотта кхуь отделене заведуюше. Унахочуга фу хьал да хьеж, из верзарг хилараьх «БубонийI», хIара денна беча балха тIа лоарХIаметIара дар белгалдар.

Дукхл ха яи Мавсур Халидовни Яхиховн отделене заведующеца ньаьхьаьнна тIа. Цу хина денз мел дукха гIулаьхха тIакхийттад цун балха. Цо сагогду унахочоа моттиг ца теача, кисе хIамаш Iалашьгра а, реаьнчег чурра распорядкий деший а. Хlаьта уж дерригга гIулаьхха кертергаьр кхоачаьнадар — унахочоа дарба дикагIа дар дуьхьа деш ца. Цу гIулаьхха, кхы мел дар дIадаьлча а, коллективе барт хила беза. Хlаьта из, тешшаьм, цига болаш ба, цу гIулаьхха кIезнга ньаьхьагаш Мавсур Халидовна.

Цудухьа ишттал чоаГIа баркал оал города Грозне I-ча горбольница травматологиченки отделене болх мел берашца шиий упахIено метта а оттаьнц цу чура арабуьлаьраша.

Р. КУТЮКОВА.

Грозненра № 54 йолча юкъерча школа завуч.

САМОДЕЯТЕЛЬНОСТАГА ХЬАЖАР

Грозненски № 2 йолча технически училища группашца ткхаьхьаьлар художественни самодеятельностна хьажар.

Группашца самодеятельностна хьажарга кийчаьнь хинна программа йоккха а чуолоцаьн оттаьнь ер «Вай столовая», «Шебекал доаГ саг» яха сценкаш. Массанена дезделлар дешархоца Цечоевас, Булатовас. Атабаевас кийчаьнь хинна кхьаьара мехкарий халхар.

Хьажар яюрес хьалхара моттиг № 13/14 йолча группаца хьожайир, ишта кастта профессионально-технически училищашца юкъе хургдоча хьажара даьхь лаца дикагIа йола номерашца хьаьхьоастайар цагга.

Д. КАРТОЕВ.

Редактора заместитель М. М. ХАМХОЕВ.

ГIТО значкист—хIаравар

Гудермесски района предприятешца, совхозашца, дешарга заведенешца ГIТО комплексна норматII дIалуш я. Дика чяхдоаккхаш дагI из болх. Локомотивани депо, «Терек» яхача совхозе, № 1 йолча хьхьерча школе. Кощкельдински совхозе, ГПТУ-8, педучилище, ишта кхьыхьаьа.

Ишттаьнна, «Дружба» яха совхозашца АТП; вагонни депо, Белореченски, Комсомольски, Суворов-Юртовски, Ишхой-Юртовски юкъера школаш санна йола коллективаш ГТО комплексагIа хIама деш яц. ВIашагIьеллаш ГТО комплексагIа йолаш комиссеш. Цу комиссеца юкъе хила беза совхозий, предприятей, дешарга заведений кулгалхой.

Хlанз вIашагIьеллаш ГТО комплексагIа йолаш районни комиссе, цу юкъе 13 саг ва. Цу комиссе тIаьхьоьмаг лоаттаберга района совхозашца, предприятешца, дешарга заведенешца, IаьвГа председателашца, методисташца, физкультура хьаьхархошца даьрхIа семинарашца, лекцеш ешарца. Хlанз организацешца, бригадашца, отделенешца, цехашца дешарга классашца ГТО норматII дIаьлаьра график оттаьнь еза. Цо торо хургьа районе бIарччуча шера ГТО комплексагIа яьхьаш чакхьаьда.

Н. БОРИСОВ,
Гудермесски горисполкомерча физической культурах спортан комиссе чIен.

Доазол дехьара

Хlара ди тIехьаГIа керда производственни коллективашца хьаькъегара вахте уатт Болгаре Халкъа Республике Сийлахьбоккхача Октябра сийна.

Пятилетка шоллаГIча шера задаин 7-ча ноябре хьоачашьелга — ишта да София дукхача промышленна предприятешца хьалха латтараша шоашта тIаийца декхарадо.

СУРТА ТIА: столина трансформатори завода технически тIаьхьоьмна отделе. Иванов Минко керте латта инженерий группа 10 заар кIоаваьт ина болча трансформаторашца тохкам бен я. Цу коллективо сменни заланеш хаданаца тIехьоачашьо.

БТА — ТАСС сурт.

Советски саг доазол дехьа

ХОЗАЧУНЦА БЕЗАМ ХИЛАР

Советски Союзе Куба Республикан вIашагIьчаьнга леладу тайп-тайнара бузамашца тIехьаГIехьаГIа шерлуш латтаГ, цаьна юкъе культурни дараш я дI. Делегацеш, выставкаш, кинокъиснуста произведеннеш, музыкальни ансамблаш дIа-хьа ахийтар дика традиця а хинна дIаэттал.

Ши минга юкъера культурни бузамашца легIадоалаьдара шин даькъа юкъедиьхьа советски музыканташ Каненский Александра. Кхо шу эьаьхьа, К. С. Станиславовски Вл. И. Немировича-Данченкон цIерагIа Московски академически музыкальни театра оркестра виолончелист хинна из, кубински коллеГашца вехарах йоккха йоаьнча Ольгин ячача городе моттигерча музыкальни школе хьеха вера.

— Са дешархошца юкъе дуьхьа ба тайп-тайнарча конкурсий лаурегаьш, — доккхал деш дуьи Александра.

А. Каневск вполончела классагIа хьехаш йоаьа школа юкъьхьанара я. Цун дешархой ворхI-пIе шу даьлна бирш ца. ларех вIашагIьеллай мехка пIи хеза йола ансамбль. Цу музыкальни коллективо каст-каста шин говзал дIаьхьоьх Ольгине бахача нахан цун хьаьвшиеч. Дика тIаийшаб уж «Амадео Роллан» яхача пIи хезача столични театре, гавански консуствай школе Сантьяго-де-Куба, Камагуэе, Гуантанамо яхача городашца. Цо кхеьаь музыканташ цца хьайха IийнабаГи кьаьмаг радио а телевидене а гIолла йоаьа говзал дIаьхьоьхя. Йоаьца аьлча. Каневск ансамбль йоьрзаш а езаш о я Кубе.

— Хилча сона эгIара дикагIа хетар фуа аьлча, — йоьх Каневский Александра. — Ольгине юкъера музыкальни школа кхеьаьлар. Горох сона чоаГIа дукхаьсеннийаьл, цун шин артисташ хилчаьлдиьгх хетар сона.

«Са ансамбль» — уж деллаш Александра доккхал деш оьаьл. Хlаьта из кхетаде — йиш я. КIаьлкийн йиьлгийн музыкальни коллективаш вIашагIьеллара даькъа ниья кьинарн дIаьлу по. Республика дIаьмга гражданнаш дуьнен хозаг дер деза, цун хьмбе-Iомбар шин эгIара доккхаьгIа декхар доархI музыканташ.

С. ЧУРКИН,
АПН соб. корр.

Гавана.

Социализма мехкашкара хоамаш

СИЙЛАХЬ-БОККХАЧА ОКТЯБРА ХЕТАДУ

Сийлахь-боккхача Октябрьски социалистически революце 60 шу дизарга четаьлъ сурт дикагIа тьаьн доаккх тьаьжа-фотоконкурс «Сийлахьаьл Куба-во-советски воттаГIаьла Ассоциаце. Цун деина — «Калькьаьшта юкъера машар, гуманизм, социальни прогресс, доттагIаг бахьан доаЛин». Конкурсе даькъа лаьна бинш я профессиональни санна, ишта фотографий-лобийтелий а. ЭгIара дикагIа кхо сурт дьаькхача авторий Советски Союзе баха торо хургьа.

Кубински общественности юкъе чIоаГIа гIалдьгга тIаийцай конкурс.

С. ЧУРКИН,
АПН соб. корр.

Гавана.

ХО ЧУЭЦЦАШ Я «АГРОСТРОЙ»

«Агростройн» — ишта оаг гоа-рода ПростеевгIа чехословацки производственни объединеннех. Социалистически паччаьхьа техницца юртбоахама техника арахецаьча ечя специализацце доазонел чухьа цунна тIаьлилеа хо чуэца машинашца СЭВ-а тIеннаш долча мехкашца кийчьелга. Хlаранр виь бIаь сагго бешш бола бола ме механизмашца чертеча даьхьа ийер Советски Союз я. Чехословацки технике ше тIехьаГIа хилар хьаьхьехаш Украинен Чувашен, Алтае а Брянски области а.

Укх шера «Агростроен» СССР айтарга хо чуэца 35 машин, хьуьжьаш чуэца 10 комплектни агрегат, кхийола юртбоахама техника.

(Прагопресс — АПН).

«ЛИДИЯ». «ДАРЬЯ» КХЬЯРАШ.

Дукха ха йоацаш шин тайнара плебисцит вый «Болгаре» яхача пеннийн радиостуда «Жетлого морска» яхача парохоьстеан. Советски Союзе вежарашца йоьхна Польшанна даьхьийтача хи кIаГ тIкъаьмаш доаГ. Из ворхI бераш тIехка цIерашш хоржаш бар цун доаккъашхой. Тахан я тIехьа хоаш да цу дерригнет а кхаьлаьхь цIерашш тIехьалга — «Вилия», «Лидия», «Лена», «Дарья».

Щеннийн пароходстве новькъаьстача 1976 шера 370 заар пассажир дIа-юха виган. Хи кIаГ ткъаьмаш долча кемаша, е Польше царех ма-аллара, «ведолеташ», рейсаш. ю Синоуйсьеш Колобжеген, хьаьта ишта ГДР-е — Штральзунде а Засниде а.

(Пшиэнь—АПН).

Халкъа багахбувцамцара

БАХЬН

—ВанагIа, хьа-м е дийнача а е ваьнаьнна е цхьанна сагаца е доа е е шов е мичаб, Iа сенна лелаю-хьоГI из шалта! — эьаьтта ваьнаьнца цхьан дикача кьонахчуга.

— Даьра лелаьц-их мискача саго е йодель югача кеанцаго оаг, дьаьхьаьна мара хьалйоаькхаргIоалш-м, — аьннад воккхо.

ЦУЛ А ХЬАЛХАГIА

— ВанагIа, ва Цагеи, нагахь санна саге тийша болх бича, из бадьна дукхе цу хинна бода из, е дIа цхьа ха-зама яьлча мара бодац из? — хьаьта хиннад яжийта дегахь ший говр дIа е хийца хи йисте селоаш ваГIача Цагена тIаийсвенна цхьан эламгIача саго.

— ДIа цхьа ха-зама яьлча мара бодац, — аьннад Цагена.

ТIаккха цхьа ха яьлча, Цагеи тулла а аьа, эламгIа саг цун говра тIе а хайна дIаийккхаш.

ДIахьежача а хьаьжежача а ший говр кора ца йоаГIаш вIсав Цагеи. Паш цIенгаьа вевалвенная из. Дукха ха аьлаьхь Цагеи тIаийсвеннаа цун говра тIера Iокхийтта фоарт а йийча уллача эламгIача саго.

— Эй, воаш, кIаьн фу лаьлду Iа? — Хlана бир Iа сона из тийша болх? — хьаттад чоаГIа эгIаьзаьхча Цагена.

— Iа бир-ка ер ер тийша болх! — аьннад эламгIача саго.

— Банзар дьар аз-м, — аьннад Цагена, — Iа Iаьха бир-кх, сона а хьайна а.

— Ай баьчох из цхьа ха-зама яьлча мара бодац аьлзарийI Iа соГа! — аьннад эламгIача саго.

— Из а баьхда, — ьхьад Цагена. — Ер-м, воаш, Iа цул а хьалхагIа баьчох мара хиннар деш хьона.

БАРТ ХИЛАРАХ

МоцагIа-моцагIа хиннад из. чоаГIа шоайна ойаш барт бо-лош ваьхьа хиннов ши воша. Ишта барт бодаш хиннаб цер истий а. Из шоай дикал я мотташ доккхал деш хиннаб вежарий. Паккха кьайлагIа шоайна дага а баьнна, ше-ший мара цун вешех а веший сесаг-ге а цхьацца кьамаьл дувца болобенна цер истий.

—Ма лоарIа а доархI-их цу хьа эламгIа воина воашас. Хьажал дьаллохь, шоаш устагIа биийа а хьона воГа. Хьаьлаьн ма-ма ваьнаьнна воккхагIа веший сесаго.

— Ма хьоца хина воагIаьча тайпара ва-их из хьа воккхагIа воина воша. Хьаьл аьлаьн ма-ма мичча хет цунна-м, — оаллаш хиннад эламгIа веший сесаго.

ЧоаГIа айхьаза баьнна цхьан даьхьа ваьнаьнна. Цо ваьнаьнна товсабенна хиннаб вежарий.

— Эй, ванагIа, хьаьхьагIа-м барт лоаттаберан шоаш да ма-яхарий оеш. Хlанз хой шоана шун барт лоаттаберан тхо долга? — аьнна, ма-дарро шоаш леледьр истаьа дIадийцаьна, хьо барт болаш баха хайшаб йоах вежарий.

А. МАЛЬСАГОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

1 март
I ПРОГРАММА

9.00 — Кердаларш. 9.10 — Iуьйранера гимнастика. 9.30 — Патрик. Московска цIерагIча Паччаьхьаьлен Академически театра «Тамашийна моссие Сеньдж» яха спектакль. 14.30 — «Хьа къаьлетта хьа сийле яь». Кинопрограмма. 15.30 — Л. Таасгой. «Томм пайдаьр». 16.20 — «Вайна Iалам довзаргIаьн». 16.45 — Пятилетка юкъера мотивашца. 17.15 — Лассаьнена тIехьа цаI, цхьаьнна «Iехьа мессаьн а» Ленинградски передача. 18.00 — Кердаларш. 18.15 — «Хlара сурта тIа маьхг бен». 18.30 — Хlалга творческийн программийн «Селаьдаь» яха дуьнен хьалхьаьта юкъера шоу-Таасгой фестиваль. Кипр. 19.00 — «Саг закон». 19.30 — Когоьаьнгийн фигурин хьалхарах йола дуьнен чемпионат. Токиора передача. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Документальни вежарш». 22.30 — БагдатгIаьрчо йола СССР чемпионат. Вильнюсера передача. Пенсьелыта — кердаларш.

II ПРОГРАММА

18.00 — «Нохч-ГIалгIайнга гIолла». Информационни программа (урсий, нохчийн метталла). 18.30 — Къаьлгаьчий комплексене хьаьнна ю Хlара. КПСС-ан Шаьлинсен райкома секретара Гочаева, выступлений (нохчийн метталла). 18.35 — Фильм. 18.45 — «Мастер, кагIарошта кхетам ле?» Кагирской хьехьанаш Кирилловс, Сошцева, Киселев (нохчийн метталла). 18.55 — Документальни фильм. 19.10 — «Совершенна вахарийна» яха телевурнал. 19.30 — Кинокурс. 19.40 — ЭламгIа бераш, шоаш да (гIалгIайн метталла). 19.50 — Социалистически декларашца уж кхоачаш шиннаш ду, а? «СеминаргIоргIо» яха документальни фильм.

2 март
I ПРОГРАММА

9.00 — Кердаларш. 9.10 — Iуьйранера гимнастика. 9.30 — Когоьаьнгийн фигурин хьалхарах йола дуьнен чемпионат. Токиора передача. 12.00 — «Саг закон». 14.30 — «Хlара Атомная хургьа» яха телевизионни документальни фильм. 14.50 — Литературни произведенин экрана тIа яхар. «Сийрда пIе парусаш» яха художественни фильм. 16.15 — «Iозе». Анна Ахматова. 16.45 — «Дешада кIаьмаьл». 17.15 — «Зумначаш, шоаш доаг могтит хьаьвоийта». 18.00 — Кердаларш. 18.15 — «Хlара дI а доаг, ваьнаьнна а доаг». 18.30 — «Iьмна — таxаьн». 19.00 — «Спортаьтоп» тираж. 19.10 — Когоьаьнгийн фигурин хьалхарах йола дуьнен чемпионат. Токиора передача. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Спортивни программа. Хоккей йола СССР чемпионат. Лениниа цIерагIча Центральни стадиона спорта Двигателе передача. Первоцвиьта — кердаларш.

РАДИО

1 март

6.30 — Советаг декларийла ву. Шелковски районера передача (урсий метталла). 6.50 — Хьоачащдийл хьожаш техьаьн баьс. Суражевски районера передача (урсий метталла). 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.35 — «Ладаьнен» (нохчийн метталла). 8.25 — Хоаначг. 8.35 — Назрановски районе «Маяк» яха совхозе трактористе Богатырев Султана ю. Цо ладьна. 9.30 — «Кхоа ваьй заманхо» яха радиоьаьстеш (гIалгIайн метталла). 10.00 — «Социалистически бержаьшийн демократеш оьлгIа» даьна йIаьнн дуьлаьра хьаьхьаьстеш Владимир Ильич Ленинна яха беседа (урсий метталла). 10.15 — Декларан тIаийийла. Уж кхоачаш иншта ду? «Чечнийвосточн» ваьнаьбкабетонна изделей заводера перелачча (нохчийн метталла). 16.30 — Хlалга ашарах (гIалгIайн метталла). 16.00 — Кердаларш (урсий, нохчийн, гIалгIайн метталла).

2 март

7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.26 — «Лениниа некъаьтта обзор. 7.35 — Ладаьнен (нохчийн метталла). 8.25 — Хоаначг. 8.35 — Сплох хиннай, хlаьта хьоачаш. 9.00 — Фуд. Суражевска передача (гIалгIайн метталла). 8.50 — Машарахо тIаьхьаьстеш доаг малеш (нохчийн метталла). 9.15 — «Ахьо». Ленинградски радиоьаьстеш. Лера Сергеева (урсий метталла). 9.30 — «Вай лоттаргIа — Iалам» яха радиоьаьстеш (урсий метталла). 10.00 — «Iьмна да лаьхьаьн дикаьа тоаьнш кеттера ваьнаьнна». 10.00 — «Социалистически бержаьшийн демократеш оьлгIа» даьна йIаьнн дуьлаьра хьаьхьаьстеш Владимир Ильич Ленинна яха беседа (урсий метталла). 16.15 — «Хlара Дийца, сатийца» (нохчийн метталла). 16.45 — «Дешнаьна кийча дIаьстанга?» (нохчийн метталла). 18.00 — Кердаларш (урсий, нохчийн, гIалгIайн метталла).

МАРТЕРА ХАОТТАМ

Юкъера дьаьрхIача феврале фагIаьна температура, +1 +3 градус хиннай, дуккхача шерашца юкъера дьаьрхIача хуьлачул 3—4 градус лаккагIа.

Март беттта юкъера дьаьрхIача температура хуьл 2—3 градус йIовхал йолаш, бакьда 30—32 градусгера кхоачаш лаккъьлаа а, хIаьта 20—24 градусгера кхоачаш лохьлаа а тIеду, бакьда иштта чIоаГIа йIолхуьш шеллушш пагIаьла мара хилаш.

Поачан хуьл 25—30 миллиметрга кхоачаш.

СССР Гидрометцентро беча хоаннех уьх шера март беттта юкъера дьаьрхIача температура нормагга гIортташ хила а шийлагIа йолаш хила а тарлу.

Эггара шийлагIа хила тарлу (бийсане — 8—13, йийнаьхьа 0—5 градус шеллаш йолаш) цхьаьдочча хана хьаьлачу ах бетта.

Эггара йIайхагIа хила тарлу (бийсане 5—12, дийнаьхьа 12—17 градус йIовхал йолаш) ахчаьлгIа декала цхьаьдочча деношца.

Кхмйолча хана бийсане 3—7 градус шеллаш дийнаьхьа 1—6 градус йIовхал йолаш хила тарлу.

Поачан хила тарлу корнал кIезнгагIа. Из хила тарлу хьаьхарча ах бетта.

* * *

Тахан республике гIоллеш Грозном жюрнал ю йолаш, цьаьйолча хана йоачан а йолаш. Маьлгдьаьхьарш секунде 5—10 метр чIоаГIа мух я хьехкаш хилен фегара температура бийсане 1—6 градус шеллаш йолаш, дийнаьхьа 0—5 градус йIовхал а йолаш хилен тарлу.

Кхоана морхаш а йолаш, цьаьйолча моттигашца йоачан а йолаш, тайп-тайнарча оагIоашкахьарца секунде 3—7 метр чIоаГIа мух а хьехкаш хилен фегара температура бийсане 1—6 градус шеллаш йолаш, дийнаьхьа 0—5 градус йIовхал а йолаш хилен тарлу.

Метеостанция.

ЦIЕЙНА ХЕТАЯЬ ЛОТЕРЕЯ

Дунен хьалхьаьта юкъера хьалнаьха Денца — 8 марта дика совгIат хургда цIейна хетаяь арахийца ахчан-хIамай лотерея йолаш.

гор. Архангельске.

Цу лотереях ловзаергьа бахача наха дукхха эвнаш а лоархIаш а йола хIамаш. Царна юкъе кертера ираш — «Жигулиь», «Москвич» яха автомобилаш. Тираж кхаьхьа 1170 саго ю. Цунна гIайн-тайнарча маркаех йола радиопреминкиаш, 309 саго — «ЗИЛ» яха холодильникаш. Цул совгIа лотерее лоьзаергьа 312 цаьнна. ужжа мисеса телевизорш, 468 «Казанка» яха мотоциклаш, 260 — «Москвич-201 монох яха электрофонаш, 390 «Ломо-214» яха кинокамерашца, 2002 фабрике хьаьдь кIусаш, 2262 машинаца хьийза петарга цIьаьрашш, 780 спортивни тхан костюмаш, 1170 электрический самоварашца, дукха кхаьчаьнна «Чайка» яха сахьаташца, гитарашца, пылесосашца, хIаманн тега машинашца, баржаьшца дутта машинашца. Лотерее ишта довзаргда 200 сомага кхачалца ахчан кхажамгIо а.

Лотерея боррагIча мальхо 60 процент — 14040000 сом ахча кхаж бенарашца IIаьлургда.

Лотерейни билеташ доккхаш да тикашка, сберегательни кассашка, бухгалтерия предприятешца, «Союзпечать» киоскашца, вокзалашца. Билета мах — 30 кепе.

ЦIейна хетаяьна лотерея билеташ эца!

Трудсберкасса Нохч-ГIалгIай республикани управленин.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бекттохьара секретарга — 3-34-38; партийни вахарен культурах отделе — 3-61-46; промышленности отдела — 3-42-30; юрта болхама отдела — 3-42-28; письмой отдела 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30; корректорске—2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-я этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттен деношка

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского 92.

Заказ № 1632.

СФ05051.